

کتابخانه

سر ۶ ۱ ۳۰ ۳ ۱

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتعلق بمجموعة اسلاميه در
آتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

عدد ۲۷ - ۲۰۹ ۲۳ رمضان ۱۳۳۰ پنجشنبه ۲۳ اغستوس ۱۳۲۸ جلد ۲ - ۹

قوشانېردی؛ وځي اسرائيلی قیلېجیله محافظه ایدیه رک غوغا ایلردي. حرکتنده حرکتنده آسلان کې ایدی و آزلان کې بوکوروردی. فاسقلری آزار، میدانہ چیقاریر، قومنه زحمت ویرنلری یافاردی. بونک ایچین فنالر آندن قورقار، فاسقلر اندیشه چکړدی، چونکه: ایمان وتقوی آنک یدنده پارلامش دی. بوندن ماعدا یهودیه شهرلرینی دولاشوب منافقلری محو ایله یرک غضب الہی بنی اسرائیل اوزرندن چویردی. [۱] «مقایلر - اوچنچی باب - ۲ دن ۹ زنجی فقره یه قدر.» مابعدی وار مترجی:

علی رضا سینی

افغانستان

امیر عبدالرحمن خان

«مابعد»

(غلام حیدر خان) سرور خانک سرمقظوعنی کوردکن سوکرا «عسکرم، سرور خانی قتل ایتدی. سزکده عبدالرحمن خانک ایشنی بیتیره جککزی، یاخود طوتوب طرفه کوندزه جککزی اومارم.» مألده (سلطان مراد) «برمکتوب یوللادی و «عبدالرحمن خان، بدخشانده بولوندینی ایچین تکلیفکیزک اجراسنده معذورم» جوابی آلدی.

اصحاب مطالعنه ک خاطر نشانی اولسه کرکدرکه: (میربابا) بی (فیض آباد) «اعزام ایله مشدم. بر قاج کون سوکرا مشار الیه شویله بر مکتوب یازدم:

تورکستان عسکرینه مراجعت ایدیکز. ایکی قوت بر آرایه کلوب اهل اسلامک ترقیسنی ایسته مهین قته غن بکریله حرب ایدم. میر بابا «کندیکز فیض آباده کلوب اهالی یه کورونکیز. بعده قته غنه کیدم» جوابی ویردی.

بونک اوزرینه - (رستاق) حاکمی تعیین ایتش اولدیم - محمد عمری بعض سرکرده وایکی بیک سواروی ایله یانمه آلوب حرکت ایلهرک (ارگویه) نه کلدیم.

کیجه یاریسی قهوه جم بنی اویقودن او یانیدردی و:

— یاری چیللاق بر حریف گلش. یانکزه چیقمق ایچین اصرار ایدیور. دیدی. چاغیرتدم. کلن آدم بر کاغد ویردی. اوقودم. شویله یازیلشدی:

بن که شو عریضه یی تقدیم ایدیورم، افغانلی بر تاجرم. (میر بابا خان) ایله بعض سرکردگانک سزی اسیر اولهرق انکلیزله تسلیم ایتیه قرار ویردکلرینی، بوکا مکافاة ده بدشان حکومتک کندی خاندانلرنده قلماسنی ایسته دکلرینی خبر آلدیم. الله عشقه اولسون فیض آباده کله یکنز.

بونی اوقونجه ذهنم پریشان اولدی. صباحه قدر دوشوندم، طوردم. ایرکندن میر محمد عمری وساتر سرکرده لری جلب ایله مکتوبی کوستهروب بو خصوصده کی فکرلرینی صوردم.

ایشیمک ایسته مه یزکه: تراو دیندن به صاغه صاعی یستهرز نه صوله! [۱] اختیار رئیس روحانی یویله سویله مکده ایکن مرتد بر یهودی یکی دین اوزره قربانی عرض ایتک ایچین معبد محرابنه یافلاشمش ایدی. بو حال (ماتاذیاس) ایله اوغللری اوقدر متهور ایتدی که: ساده مرتد یهودی بی دکل، حکمدارک مرخص ضابطی اولوب معیتنده کی عسکرلرله یکی شکل مذهبی تطبیق و مدافعه به. أمور اولان (آپلاس) اسمنده کی مأموری ده قتل ایتدیلر.

بومرکه ایچنده معبد قارماقاریش اولدی. (ماتاذیاس) ایسه باغیر یوردی: «تعقیب ایدک نی، ای ناموسنی ویا دینی سونلر!» بووقه دولایسیله مشارالیه ایله اوغللری بوتون مال و منکلیرینی کریده براقه رق داغلره چکیلدیلر. بونلری همان بر چوق اهالی تعقیب ایتدی، وعددلری یک سرعتله متزاید اولدی [۲]

شمعی دین و حریت اوغرنده قهرمانانه بر مجاهده باشلامشدی، بنی اسرائیلک بواهل قیامی حرکتلرینی شجاعتلری درجه سنده صحت و مهارتله اداره ایتکده ایدیلر. بر مده ایچون داغلرده کی مواقع مستحکمه ده قالمش لر، فرصت دوشدکجه شهرلر اوزرینه هجوم ایتشلردر، بوحله بتپرست معابدینی تخریب و اهالی بی رسم ختاک اجراسنه اجبار ایدیورلردی. آلرینه دوشن بوتون مرتدلر مظهر مجازاة اولدینی کی رفته رفته، دشمنلرینک محو و معدوم قیامق ایسته دکلری شرایع موسویه محفلرینی ده الده ایتدیلر، اهالینک عبادتی ایچون سیناغونلر تأسیس ایدیلر. چونکه بیت مقدس دشمنک یدنده بولتوردی. بنی اسرائیل محاربلرینک عددی هرکون آرتقمده ایسه ده آرتق ماتاذیاس [عرب تاریخلرنده بو ذات (میتیا) نامیله یاد اولنور] یک اختیار اولوب حرب و ضربک ایجاب ایتدیکی فعالیتده دوجار مشکلات اولدیفندن قوماندانانی اوغللرینک آک شجعی (یهودایه) حواله ایلدکن صکره ۱۶۴ نجی سال حیانتده وفات ایتدی. بوزانک دشمنلری قلبنده حاصل ایتدیکی خوف و خشیت اورتبه یه واصل اولمش ایدی که: مشارالیه ک مسقط رأسی اولان (مودین) شهرنده اجدادینک مقبره سنه دفن اولماسنه مانعته جسارت ایله یامه دیلر.

پدرک وفاتی متعاقب موقع حکمه کچن اوغلی یهودی افغانی ایله کوستردی که: کندیس ده عبرانیلرک قدیم قهرمانلری داود، یوشع، جدعون و شمعون کی عظیم الاقتداردر.

«یهودایه برادرلری اوقدر فداکارانه معاونت کوستردیلر که: آنک قیلچندن قورتیله بیان مرتدلر اطرافه پراکنده اولوب مملکت آنلرک احوال مکروهه سندن قورتیلدی» [۳]. بنی اسرائیلک یکی قوماندانک کنجلیک محارباتک شدت و فعالیتنه کرمی ویرمش اولقله برابر احتیاط و تدابیرندن دخی برشی آکسیلمه مش ایدی. یهودا وجه تحیه سی معلوم اولمایان (مقای) لر سنجاغنی کشاد ایدهرک حرب ایدیوردی. (مقای) کله سی حقنده بعضیلری سفر خروجک بر جله سنده کی کلماتک [اون بشچی باب - ۱۱ نجی فقره] یعنی «می - قامو - قا - بالیم - او - یهوا» کله لرینک حروفاتندن آلمش اولدیغنی تأمین ایدیورلر که: بو جله «ای رب الهلر ایچنده کم سکا مثل اوله بیلیر؟» دیعکدر. بعضیلری ده بونک (دن) قبیله سنک سنجاغی اولوب ابراهیم، اسحق و یعقوب (علیهم السلام) ک اسملرینک اوچ صوک حرفی حاوی اولدینی فکرنده درلر. اوچنچی قسم ده قوماندان (یهودا) نک - مثلا فرائق لک (شارل - مارتل) ی کی - چکیچ معنا سنه اولان لقبی اولدیغنی بیان ایدرلر [۲].

یهودی قوماندانک شجاعتی (آپوقریفا) ده شویله تعریف ایدلشدر: «بنی اسرائیلک محاربه لرینی شن و شاطر ایدردی. بویله جه قومنه بویوک شان و شرف قازاندی. بر دیو کی کوکی زرمی کیوب مکمل حرب آلاتی

[۱] (مقای) لر صفی - ایکنچی باب - ۱۹ دن ۲۲ نجی فقره یه قدر.

[۲] مقایلر - برنجی کتاب - ۲ نجی باب - فقره ۱۹ - ۲۲

[۳] ژورنه فوس ۱۲ نجی کتاب.

[۲] میلنک یهودیلرک تاریخی.

— میر بابا، کافر نعمت بر حریفدر. افغانلی تاجرک استخبار و اخباری طوغری اولایلیز. مطالعه سنده بولوندیله. میر محمد عمر ایسه :

— میر ایله دائماً آرامزده عداوت جاری اولای کلسدر. بناء علیه، فیض آباده کیتیمک ایچین بنی معذور کوریکز. دیدی. — رایکزده مستقلکیز. سز عودت ایدیکز. بن، میر بابادن قورقادیغی اثبات ایچین کیده جکم. جوابی ویردم. مشارالیه، سواریلرینی آلوب رستاقی محافظه ایتیمک اوزره دوندی. احوال و حرکاتندن بنی خبردار ایتیمه سی ایچین ده (سردار عبدالله خان) ی برابر کونده ویردم. بعده متوکلاً علی الله فیض آباده عازم اولدم.

بر قاج فرسخ طی ایدهرک (زرکان) ده نیلن طاعه یاقلاشدیغیز صیرالرده میر بابا قومانداسنده اوله رق آتی بیک سوارینک کلدیکنی کوردم. معیتده کیله :

— سزطوروک. بن ایلری کیده جکم. شاید بر تعرضه اوغرایاجق اولورسه هم آن آتش ایدک. امرینی ویردکن صوکرآ آتمی سوردم. کمال احترام ایله استقبال ایتدیلر. بزمکیلرده کلوب یئیشدیلر. برلکده یورومه یه باشلادق.

یولده فیض آباد سواریلرینه :

— سزک غایت انی بیتیچی اولدیغکیزی ایشیتیمشدم. درجه فروسیته کیزی رأی العین کورمک ایستردم دیم. سواریلر، بکا کورونمک ایچین آت قوشبدوردیلر. اوائنده افغان لسانیه آرقه داشلرمه: — میر بابانک اطرافنی احاطه ایدک. امرینی ووروب اورتامزه آلدیردم.

بوصورتله فیض آباده کلدک. قلعه یی تحت تصرفه آلوب کنندی آدملمردن اوتوز کیشی یی قانی یه قاره قول تعین ایتدم.

اوج کون صوکرآ غلام حیدرخاندن میربابایه برکاغد کلدی. غلام حیدرخان، بنی، یچین اسیر ایدوبده نزدینه کوندرمه دیکنی میربابایه صورووردی.

بخارا امیرندن ده یته میربابایه بزمکتاب ایله خلعت و صیرما اکرلی دوت رأس آت ورود ایتدی.

امیر بخاراده «جنرال غلام حیدرخان بنم محبمدر. فیض آباد ولایتی بکا تسلیم ایتیمه یی ده تعهد ایله مشدر. بونک ایچین عبدالرحمن خانی اسیر ایدیکز. لازم کلیرسه قتلندن ده چکیمه یکیز که مشارالیه روسیه دن قاجدینی جهته قاتلی مواخذنه و قصاص اولونمایه جقدر. دینه یازمشدی. میربابا: اللهدن زیاده رجال متموله ایله اونلرک اموالنه معتقد اولدیغندن امیر ایله غلام حیدرخانی ممنون ایتیمک ایچین بدخشان اهالیسنی بنم علیهمه چه ویرمه یه چابالیوردی.

برکون یانمه کلوب :

— جوارده چوق کککک وار، آرزو ایدرسه کز آوه چیقالم.

تکلیفنده بولوندی. قبول ایله دم فقط :

— عسکر نه وقت حاضرلانا جق؟ دینه سوردم.

— اهالی یه رشوت داغیتیمق ایچین بکا بیک اشرفی احسان بویوروک دیدی.

— یانمده کی مبالغ، انکلیزلرایله اولاجق محاربه نك قارشیلیغیدر. بوندن باشقه رشوتله طویلانا جق عسکرک بکا لزومی یوق. جوابی ویردم. چونکه یانمده قته غلایلردن اون بیک، رستاقیلردن اون بیک کیشی واردی. کبله کیتدیکم کی ده بیکلرجه آدم بکا التحاق ایده جکدی. صوکرآ نقد موجودم بیک اشرفیدن عبارت ایدی. میربابانک پاره طولو صاندینی صندوقلر ایسه تفک قورشونی ایله مالی ایدی.

خلاصه: آوه چیقیمق ایچین حاضرلاندق.

مترجمی
طاهر المولوی

تراجم احوال

حبری علی افندی

علمای اعلام و مؤلفین ذوی الاحترامدن برذات معارفیات اولوب کوتاهیه لیدر. انارینک الک بیوکی اولان (حدیقه الفقهاء) سنک یته کنندی طرفندن یازیلان شرحده کینه سنی بویله یازیور: (ابو محمد حبری علی بن مصطفی بن پیر محمد المعروف ببیل زاده) علی الاصول وطننده اکمال تحصیلدن صوکره استکمال فیض علوم مقصدیه سیر و سیاحت ایدهرک (قیزلحصار) [۱] ده اختیار اقامتله نشر علومه مبادرت ایلدی. بوراده مادام الحیات بو وجهله اصرار اوقات ایله یوب (۱۰۸۰) کسور تاریخلرنده دار آخرته رحلت ایتدی. فضائل علمیه سنه دلالت ایدن ائاری متنوع اولوب باشلیجه لری بروجه آتیدر: «۱» (حدیقه الفقهاء) برجله کیر اوله رق تألیف ایتدیکی بواثرینی (۱۰۵۲) تاریخنده (تلخیص الفتاوی و الشروح) اسمیه بش جلده اوزرینه شرح ایلشدرکه بر طاقی مناسرت کتبخانه سنده موجوددر. بو شرحک مقدمه سنده کینه سنی و (قیزلحصار) ده شرح ایتدیکنی تصریح ایدیور.

«۲» (شفاء الابدان المرضی فی سر منافع القرآن الشریف والاسماء،

[۱] قیزلحصار: (آفریوز) اطه سنک جنوب نهایتنده کی (قاریستوس) شهریدرکه اداره عثمانیه زماننده (قیزلحصار) نامیه توسیم ایلدیکی (کاتب چلبی) مرحومک (جهان نما) اسمنده کی اثر مشهورینک خریطه سنده محرردر. صاحب ترجمه اختیار اقامت ایتدیکی (قیزلحصارک) بو (قیزلحصار) اولدیغنی تصریح ایدیور.

جغرافیون عثمانیه دن بعضیلری طرفندن (مغنیسا) نکه ده (قیزلحصار) اسمیه توسیم اولوندیغنی و (عینتاب) سنجاغنده یته بواسمه بر ناحیه بولو. ندینی ده جغرافیا ایله متوغل ذواتک معلوملریدر.